

Catàleg de pintura segles XIX i XX
A-L Fons del Museu d'Art Modern

Ajuntament de Barcelona

Anguera de Sojo i hi van assistir com a autoritats locals el President de la Generalitat i l'Alcalde de Barcelona, càrrecs que, per causa dels esdeveniments abans esmentats, detenien respectivament el Coronel Giménez Arenas i el tinent Coronel Martínez Herrera.

Quan el 1936 i a conseqüència del resultat de les eleccions del mes de febrer d'aquell any van ser reintegrats a l'Ajuntament i a la Generalitat les persones que regien totes dues institucions abans dels esdeveniments d'octubre de 1934, la Junta de Museus va decidir fer-ne una nova inauguració, que va tenir lloc el 24 de maig de 1936 amb l'assistència de Lluís Companys, President de la Generalitat, Carles Pi Sunyer, Alcalde de Barcelona, Ventura Gassol, Conseller de Cultura de la Generalitat, Pere Coromines, President de la Junta de Museus, i Joaquim Folch i Torres, Director General de Museus, entre d'altres autoritats locals.

Al Palau Nacional, que havia sigut adaptat per l'arquitecte Ramon Reventós, les col·leccions modernes hi ocupaven la primera planta. Tanmateix, les pintures d'història, els grans quadres de tema anecdòtic, la Galeria de Catalans Il·lustres, els retrats al carbó de personatges no pertanyents al món de l'art de Ramon Casas, algunes donacions i llegats, com les obres d'Antoni Fabrés, donades pel mateix artista, i el conjunt de pintures d'Aleix Clapés, donades per Pere Milà i Camps, van quedar-se al Palau de Belles Arts.

L'adquisició de la col·lecció Plandiura

El 9 de novembre de 1932, dos anys abans de la inauguració del Museu d'Art de Catalunya, s'havia firmat al Palau Nacional l'acta de lliurament i recepció de la col·lecció Plandiura, que va suposar l'ingrés de 1869 peces entre arqueologia, pintura i escultura romàniques i gòtiques, pintura del Renaixement, ceràmica, vidre, esmalts, teixits, arquetes, ferro i art català, fonamentalment pintura, des de finals del segle XIX fins al anys trenta d'aquest segle. No és exagerat afirmar que aquest ingrés ha sigut el més important que mai hi ha hagut en la història de les nostres col·leccions i que d'alguna manera el Museu, a partir d'aquell moment, aplegava efectivament un panorama ampli i representatiu d'art català. Ara bé, abans de tractar aquest conjunt d'obres, convindria explicar breument la història d'aquesta adquisició. El març de 1932, Lluís Plandiura —sens dubte un dels principals, si no el més important, dels col·leccionistes barcelonins— va dirigir una carta a Josep Llimona,

aleshores President de la Junta de Museus, i a Joaquim Folch i Torres, Director General de Museus, on manifestava la intenció de vendre la seva col·lecció d'art antic i modern. Davant de la importància de l'oferta, es va convocar un ple de la Junta de Museus sota la presidència de Francesc Macià, President de la Generalitat, i de Jaume Aiguader, Alcalde de Barcelona, amb l'assistència de tots els diputats i regidors, que representaven les entitats patrocinadores dels museus, i dels delegats a la Junta de les entitats culturals i artístiques. Llavors es va decidir nomenar una ponència, que van integrar Josep Llimona, Ventura Gassol i Pere Comas —aquests dos darrers en qualitat de vice-presidents de la Junta— perquè iniciés les negociacions amb Plandiura, que en principi va fixar el preu de venda en 9.000.000 de pessetes. La Junta va nomenar una comissió aleshores, integrada per Alexandre Soler i March, Lluís Masriera, Joan Rebull i Joaquim Folch i Torres, perquè valorés la col·lecció. A la vista de les propostes d'aquesta comissió, se li fa a Plandiura una contraoferta de 6.000.000 de pessetes. Finalment s'arriba a l'acord entre totes dues parts de fixar el preu de la col·lecció en 7.000.000. L'Ajuntament i la Generalitat van demanar a la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis aquesta quantitat en qualitat de préstec a tornar en vint anys. Per garantir-ne la devolució, es van empenyorar els palaus de Belles Arts, de la Ciutadella i de Pedralbes, propietat de l'Ajuntament. Acabada la guerra civil, amb la consegüent desaparició de la Generalitat, l'Ajuntament es va fer càrrec de la devolució del préstec.

Acte de la signatura de l'escriptura d'adquisició de la Col·lecció Plandiura a la Presidència de la Generalitat el 1932

La col·lecció Plandiura, tocant a art modern, reunia 264 obres de quaranta-un artistes, quasi tots catalans. D'alguna manera, aquesta col·lecció és un recorregut complet i esplèndid pel millor de la pintura catalana de finals del segle XIX i del primer quart d'aquest, des de les 6 teles de **Martí Alsina**, que va posar les bases de la moderna escola catalana de pintura, fins a una abundant representació dels artistes noucentistes. Així, per exemple, hi figuren **Joaquim Vayreda amb 9** obres, **Enric Galwey amb 11**, els principals representants del modernisme pictòric, com **Ramon Casas amb 14** obres, **Santiago Rusiñol amb 9**, **Joan Llimona amb 7**, **Ricard Canals amb 28**, **Isidre Nonell amb 21**, **Maria Pidelaserra amb 12**, **Nicolau Raurich amb 10**, o **Joaquim Mir també amb 10**. El Noucentisme, coetani de Plandiura, hi està també representat de manera immillorable amb 20 pintures de **Joaquim Sunyer**, 4 de **Francesc Galí**, 3 de **Joaquim Torres Garcia**, 6 de **Feliu Elias**, 12 de **Francesc Labarta** i 11 de **Josep Togores**, per esmentar-ne algunes. Tot plegat sense oblidar les 5 magnífiques teles de **Picasso** (*Retrat de la Sra. Canals*, *Retrat del pintor Junyer-Vidal*, *L'espera (Margot)*, *La nana* i *Natura Morta*), actualment al seu museu barceloní.

190
segun butlletí

A més, al nombre abundant d'obres que integraven la col·lecció i a la importància dels artistes que la componen, cal fegir-hi el fet que gairebé totes són el millor de la producció de cada pintor. Plandiura, que va ser amic personal de la majoria d'aquests, va saber sempre triar les obres més importants de cada artista. Per això l'adquisició d'aquesta col·lecció és, com dèiem abans, l'esdeveniment més sobresortint de la història de les col·leccions del Museu.

Les Exposicions de Primavera

Les Exposicions d'Art, que ajudaven a mantenir activa la vida artística de Barcelona i que alhora havien servit per enriquir les nostres col·leccions, s'havien interromput amb la Dictadura de Primo de Rivera. El 29 de novembre de 1930, el Círcol Artístic de Sant Lluc va sol·licitar a la Junta de Museus la represa d'aquestes exposicions. La idea va agradar a la Junta, però, com ja ho havia fet el 1919, va suggerir també en aquesta ocasió que aquestes mostres fossin organitzades per l'Ajuntament. D'aquesta manera, en quedava al marge i podia adquirir-hi més lliurement les obres que considerés dignes de formar part del Museu. L'Ajuntament va acordar de nou la creació d'una Junta Municipal d'Exposicions perquè organitzés aquestes mostres, que estarien dividides